

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΣΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ωνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 114ον | Νοέμβριος 2024 | 4394

ΤΟ ΧΑΡΜΟΣΥΝΟ ΜΗΝΥΜΑ

Τὸ Εὐαγγέλιο, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος του, εἶναι ἓνα μῆνυμα χαρᾶς. Ἄλλωστε, ἡ ἴδια ἡ λέξις «Εὐαγγέλιο» σημαίνει ἀκριβῶς αὐτό: χαρμόσυνη ἀγγελία, χαρμόσυνο μῆνυμα.

Αὐτὸ τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα ἀρχίζει μὲ τὴ μεγάλη χαρὰ τῆς Γέννησης τοῦ Αὐτρωτῆ, ποὺ ἀνήγγειλε ὁ Ἄγγελος στοὺς ποιμένες ὡς χαρὰ μεγάλη γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα: «**Ἴδου γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ**» (Λουκ., β' 10-11). Καὶ ὀλοκληρώνεται τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα μὲ τὴν ἀσύλληπτη χαρὰ τῆς Ἀνάστασης. Στὴ θέα τοῦ κενοῦ μνημείου, οἱ Μυροφόρες γυναῖκες «**μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς**» (Ματθ., κν' 9). Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ λόγος ποὺ ἀπηύθυνε ὁ Χριστὸς σὲ αὐτές, ὅταν ἐμφανίσθηκε μπροστὰ τους, ἦταν: «**Χαίrete**» (Ματθ., κν' 9). Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ μεγαλύτερο κήρυγμα χαρᾶς, διότι εἶναι ἡ νίκη, ἡ ὀριστική καὶ ἀμετάκλητη νίκη, κατὰ τοῦ πιδὸ μεγάλου καὶ πιδὸ ἀδυσώπητου ἐχθροῦ τῆς χαρᾶς: τοῦ θανάτου.

Ἡ ἴδια ἡ ζωὴ καὶ ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, δὲν ἦταν παρὰ ἓνα προσκλητήριον χαρᾶς. «**Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε**», ἔλεγε στοὺς μαθητὲς Του, «**ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς**» (Ματθ., ε' 12). «**Χαίrete ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς**» (Λουκ., ι' 20). Καὶ πάλι: «**Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνη καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῆ**» (Ἰω., ιε' 11). Σάλπισμα χαρᾶς γιὰ ὅλους ὁ κάθε λόγος Του: «**Ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς**» (Ἰω., ιζ' 13).

Ἀλλὰ ἔφθασε καὶ ἡ στιγμή τῆς δοκιμασίας καὶ τοῦ Πάθους, ὁ καιρὸς τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Σταυροῦ. Μπροστὰ σὲ ἐκείνην ἀκριβῶς τὴ στιγμή, τὴ στιγμή τῆς μεγάλης δοκιμασίας, ὁ Κύριος διαβεβαίωσε τοὺς μαθητὲς Του: «**Ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται**» (Ἰω., ιστ' 20). Ἡ πίστη δὲν θὰ τοὺς ἔκανε ἀρνητὲς τῆς θλίψης. Ἡ θλίψη θὰ τοὺς ἔκανε νικητὲς τῆς θλίψης ἐν Χριστῷ. «**Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον**» (Ἰω., ιστ' 33). Καὶ ὁ Κύριος διαβεβαίωσε τοὺς μαθητὲς Του: «**Πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν**» (Ἰω., ιστ' 22). Αὐτὴ ἡ ρητὴ διαβεβαίωση τοῦ Σωτῆρα ἀποτελεῖ αἰώνια παρακαταθήκη χαρᾶς γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς.

Καὶ στὰ χρόνια τῆς διάδοσης τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου, ἀντλώντας ἀπὸ αὐτὴ τὴν αἰώνια παρακαταθήκη χαρᾶς, οἱ Χριστιανοὶ «**ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου**» (Πράξ., ιγ' 52). Ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφή τῶν ἐθνῶν, «**ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς**» (Πράξ., ιε' 3). Καὶ ἡ χαρὰ αὐτὴ δὲν πλημμύριζε τὶς καρδιὲς τῶν Χριστιανῶν μόνο «**στῆς γαλήνης τῆς στιγμῆς**», ἀλλὰ «**καὶ στὰ ἀγριοκαίρια**», γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν στίχο τοῦ Βερίτη. Χαρακτηριστικὴ καὶ ἐδῶ ἡ μαρτυρία τῶν Πράξεων: «**Ὅταν οἱ Ἀποστολοὶ μαστιγώθηκαν γιὰ τὸν Χριστό, «ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι**» (Πράξ., ε' 41). Καὶ στοὺς Χριστιανούς ποὺ οἱ περιουσίαι τους δημεύθηκαν ὁ Παῦλος γράφει: «**Καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε**» (Εβρ., ι' 34).

Οἱ ἐπιστολὲς τοῦ Παύλου εἶναι ἀληθινὸ προσκλητήριον χαρᾶς: «**Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίrete ἐν Κυρίῳ**» (Φιλίπ., γ' 1). «**Πάντοτε χαίrete, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε**» (Α' Θεσ., ε' 16-18). Καὶ πάλι, μὲ κάθε δυνατὴ ἔμφαση: «**Χαίrete ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίrete**» (Φιλίπ., δ' 4). Καὶ ὁ Πέτρος: «**Ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλίτῳ καὶ δεδοξαμένῳ**» (Α' Πέτρ., α' 8). Χαρὰ ἀκόμα καὶ στὶς πιδὸ μεγάλες δοκιμασίες: «**Καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίrete, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλιώμενοι**» (Α' Πέτρ., δ' 13). Καὶ ὁ Ἰωάννης: «**Καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη**» (Α' Ἰω., α' 4).

Ἀληθινὸ, λοιπόν, σάλπισμα χαρᾶς ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ Ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ. Ὅποιος δὲν ἔχει χαρὰ στὴ ζωὴ του εἴτε δὲν ἔχει συνειδητοποιήσει τί εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο, εἴτε δὲν πιστεύει σ' αὐτό. Ἄς μᾶς ἀξιώσει ὁ Θεὸς –καὶ πρῶτα ἐμεῖς νὰ ἀξιώσουμε τὸν ἑαυτὸ μας– νὰ βάλουμε στὴ ζωὴ μας αὐτὴ τὴ χαρὰ, τὴ χαρὰ τοῦ Εὐαγγελίου, τὴ χαρὰ τῆς Ἀλήθειας τοῦ Χριστοῦ.

**Ἀληθινὸ σάλπισμα χαρᾶς
ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ
Ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ. Ὅποιος
δὲν ἔχει χαρὰ στὴ ζωὴ του
εἴτε δὲν ἔχει συνειδητοποιήσει
τί εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο, εἴτε
δὲν πιστεύει σ' αὐτό.**

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος

Οἱ γονεῖς ὀδηγοῦν σ' αὐτὸν (ένν. τὸν Ἀρχιερέα τοῦ Ναοῦ) τὴν κόρην, τοῦ τὴν ἐμπιστεύονται καὶ διηγοῦνται τὰ σχετικὰ μὲ τὴν στείρωση τῆς Ἄννας καὶ τὴν ὑπόσχεση ποὺ ἔλαβαν σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ γενικὰ παραδέχονται πὼς ὑπερβαίνει τὶς δυνάμεις τους ἡ ἀνατροφή τῆς κόρης. Ἐπειδὴ ἦταν πολὺ ἀγαπητὴ ἀπὸ τὸν Θεό, ἔπρεπε καὶ ἡ ἀνατροφή της νὰ εἶναι ἀνάλογη, ὥστε ἓνα μαργαριτάρι τόσο λαμπρὸ καὶ σπάνιο νὰ μὴ ραφεῖ πάνω σ' ἓνα φτηνὸ καὶ τιποτένιο ὕφασμα, ἀλλὰ σ' ἓνα βασιλικὸ ἔνδυμα, γιὰ νὰ τὸ στολίσει καὶ νὰ τὸ ἀναδείξει πάρα πολὺ.

Ὁ ἀρχιερέας ἐκείνη τὴ στιγμή μᾶλλον ἔπεσε σὲ ἔκσταση, καταλήφθηκε ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ διέγνωσε ὅτι ἡ κόρη εἶναι πραγματικὰ κατοικητήριο θείας χάριτος καὶ ὅτι εἶναι αὐτὴ περισσότερο ἄξια ἀπ' αὐτὸν νὰ ἐμφανίζεται συνεχῶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ταίριαζε αὐτὸ ποὺ εἰπώθηκε καὶ εἶχε βαθὺ νόημα στὸν νόμο γιὰ τὴν κιβωτό, ὅτι θὰ κατοικήσει στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, γιατί αὐτὸ ἀκριβῶς ἀναφέρεται ὀλοφάνερα σ' αὐτὴν τὴν κόρην. Ὁ ἀρχιερέας χωρὶς ἐνδοιασμοὺς καὶ χωρὶς φόβο τολμᾷ κάτι δίκαιο, ποὺ ξεπερνᾷ τὸν νόμο, μᾶλλον ξεπερνᾷ τὸν ἀνθρώπινο νόμο καθὼς καὶ τὴν ἀσάφεια τοῦ γράμματος τοῦ νόμου, γιατί ἀκολουθεῖ τὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ ὀδηγεῖ καὶ ἀποθέτει στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων αὐτὸ τὸ ἀφιέρωμα. Δέχεται ὁ τόπος αὐτὸς τὴν κόρην, αὐτὸς ποὺ κανεὶς ἄλλος ἄνθρωπος δὲν τὸν εἶδε, ποὺ δὲν τὸν πατοῦν οὔτε οἱ ἱερεῖς οὔτε ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιερέας, παρὰ μιὰ μόνο φορὰ τὸν χρόνο. Ἐπρεπε βέβαια νὰ μὴν ὑπακούει δουρικὰ στὴ σπουδαιότητα τοῦ νόμου, αὐτὴ ποὺ ἀγιασθηκε μὲ τὴν καθαρότητά της περισσότερο ἀπὸ ὀλόκληρη τὴ φύση καὶ δικαιώθηκε ἀπὸ τότε ποὺ ἦταν στὴ μήτρα τῆς μητέρας της, ἐνὸς νόμου ποὺ δὲν θεσπίστηκε γιὰ τοὺς δίκαιους, ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Ὁ νόμος καθιερώθηκε γιὰ τὶς παραβάσεις καὶ θεωρήθηκε παιδαγωγὸς γιὰ κείνους ποὺ χρειάζοταν διαπαιδαγώγηση. Σ' αὐτὴν ποὺ ξεπερνοῦσε τοὺς ἀγγέλους ὄχι ὁ νόμος, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐκτελοῦσε τὰ τέλεια. Φανερώνει ὁ Θεὸς ὅτι ἀρέσει αὐτὰ τὰ ὁποῖα συνέβησαν, γιατί χρησιμοποιεῖ σὰν διάκονό της ἄγγελο γιὰ νὰ ἀναθρέψει τὴν ἀφιερωμένη καὶ τρέφει μὲ παράδοξο τρόπο αὐτὴν ποὺ θὰ τὸν γεννήσει καὶ θὰ τὸν ἀναθρέψει, ὥστε κανένα χαρακτηριστικὸ της νὰ μὴ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀνθρώπινο, ἀλλὰ ὅλα νὰ φαίνονται ὅτι εἶναι θεϊκά (βλ. Πρωτευαγγέλιον 7, 3-8, 1, σ. 15).

Αὐτὴ εἶναι ἡ σημερινή μας πανήγυρη, αὐτὸ τὸ γεγονός γιορτάζουμε σήμερα, τὴν προσαγωγή τῆς κόρης στὸν ναὸ καὶ τὴν εἰσαγωγή της στὰ Ἅγια

τῶν Ἁγίων. Τί παράξενο γεγονός, τί παράξενο πράγμα ἀκοῦμε! Ἐνα μικρὸ κορίτσι νὰ ζεῖ στὰ ἄδυτα καὶ ἀθέατα τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη κι ἂν μόνο πατοῦσε στὴν αὐλὴ τοῦ ναοῦ, αὐτὸ θὰ ἔδειχνε ξεκάθαρα τὴν οικειότητα ποὺ θὰ εἶχε μὲ τὸν Δεσπότη, ἀφοῦ βέβαια τὸ «νὰ πατάει κανεὶς τὴν

αὐλὴ μου δὲν τὸ ἐπιτρέπω» (Ἠσ. 1: 12-13) ὀρίσθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ γι' αὐτοὺς ποὺ ἔρχονται σὲ ρήξη μ' αὐτόν. Ἀκόμη κι ἂν ἔβλεπε μόνο τὰ Ἅγια τοῦ ναοῦ, κι αὐτὸ θὰ ἦταν μεγάλη ἀπόδειξη παρρησίας πρὸς τὸν Θεό. Ἀκόμη κι ἂν μιὰ φορὰ τὸν χρόνο ἔμπαινε στὰ Ἅγια τοῦ ναοῦ (Ἐβρ. 9: 7), κι αὐτὸ θὰ ξεπερνοῦσε πάρα πολὺ τὴν ταπεινὴ θέση τῆς γυναίκας.

Τώρα ὁμως περνώντας τὴν αὐλή, διασχίζοντας τὸ δεύτερο χώρισμα καὶ φτάνοντας στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ὀρίζεται νὰ μένει συνεχῶς μαζί μὲ τὸν Θεὸ κι αὐτὸ εἶναι ἓνας ἀρραβῶνας μεταξὺ τῆς ἀνθρώπινης φύσης καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐμφανίζεται ἀργότερα. Δείχνει μ' αὐτὴ τῆς τὴν ἐνέργεια ἡ Θεοτόκος προφητικὰ σ' ἐμᾶς καὶ ἀνοίγει τὸν δρόμο σ' ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος γιὰ τὴν ἄνοδο καὶ εἴσοδό του στὰ οὐράνια καὶ ἀληθινὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων καὶ ἔτσι μετὰ ἀπ' αὐτὸ φαίνεται ὅτι καταργεῖ τὸν μωσαϊκὸ νόμο, ὁ ὁποῖος ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ μᾶς δικαιώσει καὶ νὰ μᾶς καθαρῶσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, σχεδὸν μᾶς ἐμπόδιζε ὅλους νὰ μετέχουμε σὲ κάθε μορφή ἀγιότητας. Ἐπρόκειτο βέβαια ὁ Χριστὸς μὲ τὴ θεία χάρις νὰ μᾶς δικαιώσει ὅλους καὶ «**ἀφοῦ μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατό του γκρέμισε ὅ,τι σὰν τοῖχος μᾶς χώριζε καὶ προκαλοῦσε ἔχθρα**» (Ἐφ. 2: 14), ἀνοίξε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὶς εἰσόδους, ποὺ ἦταν προηγουμένως ἄβυθος, καὶ ἀφοῦ μᾶς ἀγίασε ὅλους καὶ μᾶς καθάρισε μὲ νερὸ καὶ ἅγιο Πνεῦμα, μᾶς δέχτηκε στὰ Ἅγια. Γι' αὐτὸ τώρα στὸν ναὸ ὑποδέχεται τὴν Παρθένο. Καὶ ὅσα συμβαίνουν τώρα στὴ Θεοτόκο, μοιάζουν σὰν νὰ μᾶς δίνει ὁ Θεὸς ἀξίοπιστα ἐνέχυρα γιὰ τὴ συμφιλίωση ἀργότερα ὀλόκληρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους μαζί του.

Μικρὸ παιδί ἀφιερώνεται ἐξαιτίας τῆς ἔλλειψης κακίας καὶ ἐξαιτίας τῆς εὐθύτητάς του: «**Γιὰ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνήκει σὲ ἀνθρώπους ποὺ εἶναι σὰν κι αὐτὰ**» (Ματθ. 19: 14) καὶ «**Βοηθαί ὁ Κύριος τοὺς ἀθῶους καὶ βλέπει μὲ εὐμένεια τοὺς εὐθεῖς ἀνθρώπους**» (Ψαλμ. 40: 13, 10: 7). Μιλᾷμε γιὰ γυναῖκα, ποὺ ἐξαιτίας τῆς Εὐσας προῆλθε ἡ ἁμαρτία, ὥστε «**ἐκεῖ ὅπου πλεόνασε ἡ ἁμαρτία, ἐκεῖ θὰ ὑπερπερισσεύσει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ**» (Ρωμ. 5: 20).

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον Δημητρίου Τσάμπ, *Θεομητορικόν*, τόμ. Β' (Θεσσαλονίκη: Λυδία, 2000), σ. 59-61)

‘Η ἀπολάκτισις τοῦ Ἰσραὴλ (Β’)

Πῶς ὀδηγεῖται ὁ ἄνθρωπος στὴν ἀποστασία καὶ στὴν πώρωση; Σὲ αὐτὴν τὴν πνευματικὴ ἀπολάκτιση, ὅπως ἄλλοτε ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός; Ἐὰν θέλαμε νὰ συστηματοποιήσουμε τὰ κυριότερα αἷτια τῆς ἀποστασίας θὰ λέγαμε τὰ ἑξῆς:

Ἀρχικῶς ὁ ἄνθρωπος ἀμφισβητεῖ τὶς θεῖες ἐντολές. Τὶς θεωρεῖ ὅτι δὲν ἀνταποκρίνονται στὸ σήμερα καὶ ὅτι ἦταν γιὰ ἄλλες ἐποχές. Αὐτὴ ἡ ἀμφισβήτηση τὸν ὀδηγεῖ στὴν καταπάτησή τους ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ, μὲ ὅλα τὰ συνεπακόλουθα. Κατὰ δεύτερον ὁ ἄνθρωπος λησμονεῖ τὶς πολλὰ εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ κάποια στιγμή καὶ μετὰ θεωρεῖ αὐτονόμητα αὐτὰ πού συμβαίνουν στὴν ζωὴ του καὶ ὄχι ὡς εἰδικὲς εὐλογίες καὶ δῶρα τοῦ Θεοῦ. Τὸ κυριότερο αἷτιο γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸν Θεὸ εἶναι οἱ ἡδονὲς τοῦ βίου, οἱ ὁποῖες ἀποπνίγουν κατὰ τὴν γνωστὴ παραβολὴ τοῦ Κυρίου μας, αὐτὸ πὸ μὴ εἶχε φυτρώσει μέσα μας, ὅπως ἀποπνίγουν τὰ ἀγκάθια τὰ καλὰ στάχυα τοῦ σίτου. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπο οἱ ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὸν Θεὸ ἄνθρωπο *ὀρῶντες οὐ βλέπουσι*, δὲν μποροῦν νὰ δοῦν καθαρὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴν βλέπουν μέσα ἀπὸ τὴν διάθλαση πὸ ἔχουν ἐπιφέρει στὰ νοερά τους μάτια τὰ ἁμαρτωλὰ πάθη. Καὶ ὅσο ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ διαπράττει τὰ ἀντίθετα ἀπὸ τὸ θεῖο θέλημα, δηλαδὴ τὴν ἀνομίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τόσο μειώνεται καὶ ἐξαφανίζεται ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγάπη ἀπὸ τὰ ἄτομα καὶ τὶς κοινωνίες. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει ὅτι **«διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγῆσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν»** (Ματθ. 24: 12). Αὐτὸ διαπιστώνουμε καὶ σήμερα, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχὴ μεγάλης ἀποστασίας ἀπὸ τὸν Θεό. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω ὀδηγοῦν τὴν ἀνθρωπότητα στὴν μίσηση καὶ στὴν ἐπανάληψη τῆς ὕβρεως τοῦ Ἐωσφόρου· ὁ ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ γίνῃ θεὸς χωρὶς τὸν Θεό. Ἐνημερώνουμε τὸν ἐνδιαφερόμενο ἀναγνώστη γιὰ ἓνα βιβλίον τῆς ἐποχῆς μας, τὸ ὁποῖο περιγράφει καὶ ὑποστηρίζει ἀκριβῶς αὐτό· ὅτι ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος δὲν χρειάζεται τὸν Θεό, γιὰτὶ ἀπλούστατα ἀποκτᾶ μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας ὅλες τὶς ιδιότητες πὸ ἀποδίδονται στὸν Θεό (βλ. βιβλίον *Homo Deus*, δηλαδὴ Ὁ ἄνθρωπος θεός, τοῦ Γιουβάλ Νῶε Χαράρι). Ἡ λίπανση, πάχυνση καὶ πλάτυνση, ὅπως βλέπουμε, ὀδηγεῖ στὴν ἀθεΐα.

Ποιὲς ἦταν οἱ συνέπειες τῆς ἀπολακτίσεως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ποιὲς εἶναι οἱ δικές μας; Ὁ προφήτης Ἰερεμίας σὲ ἓνα πολὺ γνωστὸ χωρίο του ἐπισημαίνει: **«δύο καὶ πονηρὰ ἐποίησεν ὁ λαός μου· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζωῆς, καὶ ὠρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐκ ἰσχύουσιν ὑδῶρ συνέχειν»** (Ἰερ. 2: 13). Ἡ μεγαλύτερη συνέπεια τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ γιὰ τοὺς παλαιοὺς Ἰσραηλίτες, ἀλλὰ καὶ

γιὰ τοὺς ἀνθρώπους κάθε ἐποχῆς, εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς πηγῆς τοῦ δροσεροῦ καὶ ζωογόνου ὕδατος. Ὁ ἄνθρωπος γυρίζει τὴν πλάτη στὸ κρυστάλλινον νερὸ τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ξεδιψάσῃ τὴν ὑπαρξὴ του καὶ δημιουργεῖ λάκκους στασίμων ὕδατων, βορβόρους, πὸ δὲν μποροῦν νὰ συγκρατήσουν καθαρὸ νερὸ. Ἄνταλλάσσει τὸ καθαρὸ νερὸ μὲ βορρολύματα, θεωρῶντάς τα πὸ ἐπιθυμητὰ καὶ γευστικά. Αὐτὸ στὴν οὐσία διαπράττει καὶ γεύεται κάθε ἄνθρωπος πὸ ἀποστατεῖ ἀπὸ τὴν πηγὴ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς, δηλαδὴ τὸν Χριστὸ μας.

Καὶ μοιάζει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ἐμπειρόντα **«εἰς τοὺς ληστὰς»** κατὰ τὴν γνωστὴ παραβολὴ τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου (Λουκ. 10: 36). Οἱ ὁποῖοι ληστὲς, δηλαδὴ οἱ δαίμονες κατὰ τὴν πατερικὴ ἐρμηνεία, ἀφήνουν τὸν ἄνθρωπο, ἀφοῦ τὸν ληστεύσουν, δηλαδὴ τοῦ ἀφαιρέσουν ὅλα τὰ πολῦτιμα στοιχεῖα του – δῶρα τοῦ Θεοῦ – **«ἡμιθανῆ»**, μισοπεθαμένο. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀποστασίας καὶ ὅσοι δὲν τὰ βλέπουν πλανῶνται πλάνη οἰκτρά.

Τὸ ἀντιφατικὸ εἶναι ὅτι ὁ ἀποστατῶν ἀπὸ τὸν Θεὸ ἄνθρωπος ὑποδουλῶνεται σὲ τυραννικὰ πάθη, (ἐθισμοὺς καὶ ἐξαρτήσεις τὰ ὀνομάζουμε σήμερα), γιὰ νὰ μὴ γίνῃ δῆθεν **«δοῦλος»** τοῦ Θεοῦ. Βεβαίως ἡ ἔννοια τοῦ δούλου δὲν εἶναι αὐτὴ τοῦ ἀνελεύθερου ἀνθρώπου, ἀλλὰ μία παρομοίωση πὸ χρησιμοποιοεῖται στὴν γλώσσα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐξ ἄλλου ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὁμολογεῖ: **«οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν»** (Ἰω. 15: 15). Καὶ ἄλλου τονίζει ὅτι **«ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρυστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι»** (Ματθ. 11: 30). Αὐτὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπιθέτει ὁ Κύριος εἶναι συμβατὰ μὲ τὴν φύση μας, ἐλαφρὰ καὶ καλὰ, ὄχι δυσβάστακτα καὶ καταστρεπτικά.

Οἱ συνέπειες τῆς ἀποστασίας, τῆς ἀπολακτίσεως τοῦ Θεοῦ, δὲν παραμένουν μόνο στὰ ἐπὶ μέρους πρόσωπα, διαχέονται σὲ ὀλόκληρη τὴν κοινωνία. Ἡ ἀπανθρωπιὰ πρὸς τὸν συνάνθρωπο, ὁ ἐγωκεντρισμὸς, εἶναι τὰ πλέον φανερὰ καὶ ἐκδηλώνονται σὲ πολλὰς πτυχὲς τῆς καθημερινότητος.

Ἄλλὰ καὶ ἡ κατάχρηση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τῆς θείας Δημιουργίας, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἐπίπτωση τῆς ἀποστασίας τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν σέβεται καὶ δὲν ἀγαπᾷ τὸν Θεό, δηλαδὴ τὸν Δημιουργό, κατὰ συνέπεια δὲν σέβεται καὶ δὲν ἀγαπᾷ καὶ τὰ δημιουργήματά Του, αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐποίησε καὶ χάρισε ὡς δῶρα Του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Κατανοοῦμε, λοιπόν, τὴν σύνδεση τοῦ περιβαλλοντικοῦ ζητήματος μὲ τὴν ἀνυπακοὴ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν παραβίαση τῶν ἐντολῶν Του.

«Ίδου νομικός τις ανέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεὸν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήση. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΗΉ ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. 1' 25-37

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. α' 11-19

ἐκείνη, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντι-

παρῆλθε. Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; Ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως».

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

«Πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως».

Ὁ Ἰησοῦς λαμβάνει ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν μᾶλλον τυπικὴ ἐρώτηση πού τοῦ ἀπευθύνει ὁ νομικός, ἔτσι ὥστε νὰ διδάξει τὸν λαὸ γιὰ ἄλλη μιὰ φορά, καὶ συγκεκριμένα μέσα ἀπὸ ἄλλη μιὰ παραβολή. Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη μᾶς δείχνει πῶς πρέπει νὰ εἶναι ἡ πραγματικὴ ἀγάπη πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας. Καὶ μάλιστα μᾶς φέρνει στὸ μυαλὸ τὸ ἐνδεχόμενο, αὐτὴ ἡ πραγματικὴ ἀγάπη νὰ ὑπάρχει ἀκόμα καὶ ἐκεῖ πού δὲν θὰ περιμέναμε. Ἡ ἀντίθετα νὰ ἀπουσιάζει ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπολύτως αὐτονόητη.

Η ΑΝΤΙΘΕΣΗ

Στὴν καρδιά τῆς περικοπῆς βλέπουμε νὰ ὑπάρχει μιὰ ἔντονη ἀντίθεση. Οἱ ἄνθρωποι πού ἐκπροσωποῦν τὸν νόμο καὶ τὴν θρησκεία ἀντιπαρέρχονται ἕναν τραυματισμένο καὶ ἡμιθανῆ ἄνθρωπο. Ἐνδεχομένως τὸν κοιτάζουν μὲ ἕνα πολὺ διακριτικὸ βλέμμα καὶ διαπιστώνουν πῶς πρόκειται γιὰ ἄλλο ἕνα χαμένο κορμί. Ἡ οὐσία εἶναι πῶς δὲν σταματοῦν νὰ δοῦν τί συμβαίνει. «**Καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν**» τόσο ὁ ἱερέας, ὅσο καὶ ὁ λευίτης. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, δίνει στὸν τραυματισμένο σημασία ἕνας ἄνθρωπος πού προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴ πρὸς τὸ Ἰσραὴλ Σαμαρεία. Καὶ δὲν σταματᾷ πάνω του ἀπὸ περιέργεια νὰ δεῖ τί συμβαίνει, ἀλλὰ σπλαγχνίζεται τὸν τραυματισμένο. Περιποιοῦν τὰ τραύματά του, τὸν μεταφέρει μὲ τὸ ζῶο του, τὸν πηγαίνει στὸ κοντινὸ πανδοχεῖο ὥστε νὰ ἀναπαυθεῖ καὶ ἀναλαμβάνει ἀποκλειστικὰ καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα πού θὰ χρειαστοῦν. Φέρεται μὲ ἕναν πολὺ ἀνθρώπινο τρόπο καὶ μὲ πραγματικὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖο βλέπουμε νὰ ἀπουσιάζει στὶς δύο προηγούμενες περιπτώσεις.

Εἶναι πολὺ πιθανὸ μέσα ἀπὸ τὴν παραβολὴ αὐτὴ ὁ Ἰησοῦς νὰ θέλει νὰ δημιουργήσει ἕναν προβληματισμὸ πρὸς τοὺς ἀκροατές. Ἡ ἀντίθεση πού μόλις ἀναφέραμε ἐνισχύει αὐτὴ τὴν ὑπόθεση. Γιατί ὁ Κύριος νὰ ἀντιπαράθεσι στὴν ἀρνητικὴ στάση τῶν δύο

ἐκπροσώπων τοῦ ναοῦ καὶ τῆς λατρείας, τοῦ ἱερέα καὶ τοῦ λευίτη, τὴν θετικὴ στάση ἑνὸς «ἐχθροῦ» μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Ἰουδαῖοι δὲν πρέπει νὰ βρίσκονται μαζὶ οὔτε στὸν ἴδιο τόπο; Ποιὸ εἶναι τὸ μήνυμα πού θέλει νὰ περάσει πρὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ; Μὲ ἀπλὰ λόγια, εἶναι σαὶ νὰ λέει πῶς ἐσεῖς πού ἔχετε τὸν Νόμο καὶ τὶς ἐντολές, ἐσεῖς πού λατρεύετε τὸν Θεὸ στὸ Ναὸ μὲ τὶς καθορισμένες προσευχὲς δὲν σημαίνει πῶς ἔχετε κάποια ἀποκλειστικότητα ἀπέναντι στὸν Θεό. Ἰσα ἴσα, μπορεῖ ἕνας «ἀκάθαρτος» ἄλλοδαπὸς νὰ ἐφαρμόσει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καλύτερα ἀπὸ ἐσᾶς, ἄσχετα ἐὰν δὲν τὸ γνωρίζει καθόλου. Καὶ κατ' ἐπέκταση μέσα καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν παραβολὴ δημιουργεῖται ἕνα ἀνοιγμα τῆς πίστεως καὶ πρὸς τὰ ἔθνη. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸν συνάνθρωπο εἶναι πλέον ἕνα γεγονὸς πού ἀφορᾷ ὅλους, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν φυλὴ καὶ τὸ ἔθνος.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΜΑΣ

Φυσικά, πολλὰ συμπεράσματα προκύπτουν καὶ γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ ἐμᾶς. Τὸ νὰ ἀγαπήσουμε τὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον μας εἶναι μιὰ εὐαγγελικὴ ἐντολή. Μιὰ ἐντολή πού δίνεται ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ. «**Πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως**» λέει στὸν νομικό, γιὰ νὰ μιμηθεῖ τὴν ἐλεημοσύνη τοῦ Σαμαρείτη. «**Ὄρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήση**» τοῦ λέει ξανὰ ὅταν ὁ νομικός ἀπαντᾷ στὸ ὅτι ἡ μεγαλύτερη ἐντολή εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον. Πραγματικά, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς ἐντολῆς χαρίζει στὸν ἄνθρωπο τὴν ὄντως ζωὴ, αὐτὴ πού δὲν περιέχει θάνατο, ἀλλὰ εἶναι μιὰ ἀδιάκοπη σχέση ἀγάπης πρὸς Θεὸ καὶ ἀλλήλους. Καλούμαστε νὰ μὴν ἐπαναπαυθοῦμε στὶς δάφνες πού μας προσφέρει ἡ ὀρθόδοξη πίστη μας καθὼς καὶ ἡ παράδοση καὶ ἱστορία τοῦ τόπου μας, λησμονώντας τὴν βασικὴ ἐντολή τοῦ νὰ ἀγαπήσουμε πραγματικὰ τὸν κάθε ἀδελφὸ μας μέσα ἀπὸ τὸν τρόπο πού θέλει ὁ Κύριος.

Για την απομάκρυνση του Έσταυρωμένου από το Ίερό Βήμα

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος με έγκύκλιο και κατόπιν συνέδριο κληρικών και λαϊκών ανέλαβε να «επαναφέρει την Τοπική Εκκλησία στην αρχαία λειτουργική τάξη», εξοβελίζοντας τον Έσταυρωμένο ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Τὸ σκεπτικὸ εἶναι ὅτι ἡ συνήθεια αὐτὴ εἶναι νεωτέρα, δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀλλὰ ἀπὸ Ρωμαιοκαθολικὲς καὶ Προτεσταντικὲς ἐπιδράσεις καὶ δὲν συνάδει μὲ τὸν θεολογικὸ χαρακτῆρα τοῦ Ἱεροῦ Βήματος κατὰ τὸν ὅποιο προηγεῖται ἡ Σταύρωση (μὲ τὸν Έσταυρωμένο καὶ ἡ Ἀνάσταση (μὲ τὴν Ἁγία Τράπεζα πὸς τὴς συμβολίζουν). Κατὰ συνέπεια θεωρεῖ ἀνακολουθία τὴν τοποθέτηση ἐνδὸς δευτέρου Έσταυρωμένου ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς. «Ὁ “Έσταυρωμένος” Χριστός, λοιπόν, πρέπει νὰ εἶναι ἐκεῖ πὸς πρέπει, ἀγιογραφημένος στὸν Σταυρὸ πάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη, καὶ ὄχι ἐκεῖ πὸς δὲν πρέπει, πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, καθὼς ἐκεῖ πίσω εἶναι τὸ Έσχατολογικὸ σημεῖο τῆς ἐκκλησίας, ὅπου λάμπει ἀσταμάτητα τὸ Ἀναστάσιμο καὶ Ἀκοίμητο καντῆλι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ...». Τονίζει, μάλιστα, στὸ ἐγκύκλιο σημειωμά του ὅτι ἡ εἰσαγωγή τῆς λειτουργικῆς αὐτῆς καινοτομίας ὀφείλεται σὺν τοῖς ἄλλοις στὴς Χριστιανικὲς Ὁργανώσεις («Ζωή», «Σωτήρ», «Σταυρός»)¹.

Γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐγράφησαν καὶ εἰπώθησαν πολλά. Ἐπιλέγουμε ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ἀξίολογα δημοσιεύματα κάποια ἀποσπάσματα, στὰ ὅποια φέρονται ἱστορικὲς μαρτυρίες γιὰ τὴν ὕπαρξη τοῦ Έσταυρωμένου στὸ Ἱερό Βῆμα πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν χρονολογία τὴν ὅποια ἰσχυρίζεται ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ὅτι ἄρχισε ἡ λειτουργικὴ αὐτὴ ἀταξία. Ἐπίσης παρατίθενται θεολογικὲς μαρτυρίες τῶν ἁγίων Πατέρων, μέσω τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται τὸ ἐσφαλμένο τῆς ἐξοβελίσεως τοῦ Έσταυρωμένου ἀπὸ τὸ Ἱερό Βῆμα.

«Ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης Συμεὼν (14ος αἰ.), ὁ ὁποῖος γράφει: (Βλέπομεν νὰ ὑπάρχει) “Ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ ναοῦ ὁ Σταυρός, ἐπὶ τῶν τάφων ὁ Σταυρός, ἐπὶ τοῦ παρατραπεζίου ὁ Σταυρός. Παραπλευρῶς τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς καὶ ὀπισθεν τοῦ θυσιαστηρίου αὐτοῦ ἐξ Ἀνατολῶν τὸ εὐλογημένον ὄργανον τῆς θυσίας, ὁ θεῖος ἴσταται Σταυρός, τετραμερῆς ὦν διὰ τὸν ἐν αὐτῷ προσπαγέντα, τὰ τε ἄνω καὶ τὰ κάτω καὶ τὰ σύμπαντα πεποιηκότα τε καὶ συνέχοντα” (Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Migne, 155, 341. Κ. Καλλινίκου, “Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ” (σελ. 250, 541). Βλέπουμε ὅτι ὁ Συμεὼν Θεο/νίκης ἐπακριβῶς καθορίζει τὴν θέση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (“ἐξ Ἀνατολῶν καὶ ὀπισθεν τοῦ θυσιαστηρίου”), ἀλλὰ καὶ τὸ ρῆμα “ἴσταται” σημαίνει ἐδῶ τὴν ἀυτοτέλεια τοῦ Σταυροῦ».

«Συμπέρασμα: καὶ μόνη ἡ μαρτυρία τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου (347-404) (Migne, 48, 826)² καὶ τοῦ Ἁγ. Συμεὼν

Θεσσαλονίκης (1416), (Migne, 155, 341), πὸς τοποθετοῦν τὸν Τ. Σταυρὸ ὀπισθεν τῆς Ἁγ. Τραπεζῆς, θὰ ἀρκοῦσε, γιὰ νὰ λήξη ἐδῶ τὸ θέμα»³.

«Ἡ σταυρικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ὅπως διευκρινίσθη, δὲν ἀφήνεται πίσω καὶ κατὰ τὰ ἔσχατα θὰ ἀντικρύσουμε τὸν Σταυρὸ πρῶτα: “Τὸ πρῶτο σημεῖο τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Σωτῆρος θὰ εἶναι ἡ ἐμφάνιση τοῦ Σταυροῦ στὸν οὐρανό, ὡς σύμβολο τῆς σωτηρίας μας, ὡς σημεῖο τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Σωτῆρος: “τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ” κατὰ τὴν ἐπισήμανση τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς. Συνεπῶς, καθίσταται πρόδηλον καὶ ἐδῶ ὅτι ἡ ὕπαρξη καὶ θέση τοῦ Έσταυρωμένου πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα εἶναι κατὰ πάντα ἀρμόζουσα καὶ συμβατὴ μὲ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία τῆς Λατρείας καὶ τοὺς συμβολισμοὺς τῶν χώρων τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ».

«Τὸ γεγονός ὅτι ἡ σημερινὴ πρακτικὴ ζεῖ χωρὶς αἰπιάσεις τόσους αἰῶνες δεικνύει ὅτι δὲν προσέκρουσε ἐπὶ δογματικὴ συνείδηση τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ οὔτε ἐπεσημάνθη ὡς βλαπτικὴ ἀπὸ μέλη ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Ἀντιθέτως, ἡ ὕπαρξη καὶ θέση τοῦ Έσταυρωμένου ὡς ἔχει σήμερα, συνάδει ἀπόλυτα μὲ τὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων, καὶ εἶναι ἱεροκανονικῶς νόμιμη, ἔχουσα πλέον ἰσχύ ἐθιμικοῦ δικαίου ὡς παράδοση, κατὰ τὴν θέση τοῦ Μεγάλου Βασιλείου στὸ ΚΑ Ἱερό Κανόνα ὅτι “ἡ συνήθεια οὕτω κεκράτηκεν”. Ὁ ἅγιος Παῖσιος ὄχι μόνο δὲν ὑπέστη ἀλλοίωση ἐπὶ τὴν “ἐσχατολογικὴ του προοπτικὴ” ἀλλὰ ἀντιθέτως, καίτοι θεόπητης, ὅταν ἐνοχλεῖτο μία νύχτα ἀπὸ τοὺς δαίμονες κατέφυγε στὸ Ἱερό Βῆμα καὶ ὅπως διηγεῖτο: “Μπῆκα στὸ Ἱερό, γιὰ νὰ μὴν ἀκούω, καὶ ἐκεῖ, πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, κοντὰ στὸν Έσταυρωμένο, ἔμεινα μέχρι τὸ πρωί”.

«Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος διαπιστώνει πῶς τίποτα δὲν σκανδαλίζει καὶ ταράζει τὴν συνείδηση τοῦ πιστοῦ ὅσο οἱ καινοτομίαι καὶ ἀλλαγὲς πὸς γίνονται ἐπὶ τὴν Λατρεία, ἀκόμα κι ἂν γίνονται γιὰ καλὸ, ὅπως ἐν προκειμένῳ διατείνονται ὅσοι ὑποστηρίζουν τὴν ἀποβολὴ τοῦ Έσταυρωμένου»⁴.

δειξίς, ὅτι ἐστὶ Θεὸς ὁ Χριστός, ὅπου γράφεται γιὰ τὸν σταυρό: «οὗτος ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ».

- 1 Ἰωάννη Παλαμήδη, «Περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἀπάντησις εἰς τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Μόρφου κ. Νεόφυτον» καὶ «Περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ», Ὁρθόδοξος Τύπος, διαθέσιμα καὶ στὸ διαδίκτυο.
- 2 Ἰωάννη Λίτινα, Σεῖρὰ πέντε δημοσιευμάτων στὸ διαδίκτυο καὶ αὐτοτελῶς σὲ ἐντυπῆ μορφή ὑπὸ τὸν τίτλο: Ὁ Έσταυρωμένος στὸ Ἱερό Βῆμα. Μελέτημα περὶ τῆς ἐπιχειρουμένης ἀποβολῆς Του, Β΄ Ἐκδοση, Ἀθήνα 2023. Πρβλ. καὶ τὰ μεταγενέστερα ἄρθρα του στὸν Ὁρθόδοξο Τύπο ὑπὸ τὸν τίτλο «Λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τοὺς διαβάλλοντας τὸν Έσταυρωμένον εἰς τὸ Ἱερόν Βῆμα», στὰ ὅποια ἀποκαλύπτει τὴς θεολογικὲς ἐπιπτώσεις οἱ ὅποιες ὀδήγησαν σὲ αὐτὴν τὴν παρέμβαση ἐπὶ τὴν λειτουργικὴ τάξη, προσβάσιμα στὸ διαδίκτυο. Πρβλ. καὶ Βασιλείου Τουλουμτσῆ, «Ἡ ἐνότητα Σταυροῦ καὶ Ἀνάστασης στὸ «ἐνιαῖον» τῆς θείας Οἰκονομίας καὶ στὸ «δαιρετικόν» τῆς προτεσταντικῆς ἐσχατολογίας», προσβάσιμο στὸ διαδίκτυο.

1 Βλ. <https://imperisteriou.gr/wp-content/uploads/2024/05/egkyklios-estaurwnenos.pdf>.

2 Σημ.: ἀπὸ τὸ ἔργο Πρὸς τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας ἀπό-

Ἀληθινὸς Θεὸς ὁ Κύριος

Τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν τὴν διακηρύττουν μόνο οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ μαθητὲς τοῦ Κυρίου. Ἐρχονται καὶ οἱ ἐχθροὶ Του νὰ τὴν παρουσιάσουν, ἔστω καὶ ἄθελά τους. Ὑπάρχουν μέσα στὴν Ἁγία Γραφή δύο μαρτυρίες ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς Του, τοὺς ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, γιὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ ποὺ ἀξίζει νὰ τὶς προσέξουμε. Ὅχι φυσικὰ γιατί αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸν ὁμολογοῦν Θεό, ἀλλὰ γιατί βεβαιώνουν πὼς ἄκουσαν τὸν Χριστὸ νὰ ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸ του Θεό, ἴσον μὲ τὸν Πατέρα. Αὐτὲς τὶς βεβαιώσεις μὲ ιδιαίτερη σημασία, τὶς ἔχει γράψει στὸ εὐαγγέλιό του ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ ἐμπάθεια καὶ φθόνον ἤθελαν νὰ θανατώσουν τὸν Κύριο. Ἀναζητοῦσαν ἀφορμὴ καὶ τὴν βρῆκαν. Ποιά; Ὁ Θεάνθρωπος Κύριος κατέλυε τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου. Κατάλυση τῆς ἀργίας αὐτῆς χαρακτήριζαν τὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἀγάπης, τὶς θαυματουργικὲς θεραπείες ἀσθενῶν ποὺ πραγματοποιοῦσε ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Τυφλωμένοι ἀπὸ τὸ πάθος τους δὲν ἤθελαν νὰ καταλάβουν ὅτι τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης δὲν καταλύουν τὸ Σάββατο. Τὸ ἀγιάζουν καὶ τὸ ἀναδεικνύουν, ἀκριβῶς γιατί τὸ Σάββατο ἔγινε γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸ Σάββατο.

Ἡ δευτέρη αἰτία ἦταν γιατί ὁ Χριστὸς ὀνόμαζε τὸν Θεὸ Πατέρα Του μὲ τελείως διαφορετικὴ σημασία ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἐκανε σαφῆ διάκριση μεταξὺ τοῦ Θεοῦ Πατέρα ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ Θεοῦ ὡς δικοῦ Του Πατέρα. Ποτὲ ὅταν μιλοῦσε γιὰ τὸν Θεὸ δὲν ἔλεγε «ὁ Πατὴρ ἡμῶν», ὁ Πατέρας μας, ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι κατατάσσει τὸν ἑαυτὸ του στὴν ἴδια τάξη μὲ τοὺς ἄλλους. Ἐλεγε «ὁ Πατὴρ ὑμῶν», ὁ Θεός, ὁ Πατέρας σας. Γιὰ τὸν ἑαυτὸ Του ἔλεγε «ὁ Πατὴρ μου», ὁ Πατέρας μου, ὡς μονογενῆς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ τὸ εἶχαν ἀντιληφθεῖ οἱ ἐχθροὶ Του. Καὶ ἀκόμα εἶχαν ἀντιληφθεῖ ὅτι ὀνόμαζε τὸν ἑαυτὸ Του Θεὸ καὶ διεκήρυττε ὅτι ἦταν ἴσος μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα.

Γράφει ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς: **«Ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ Σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ»** (Ἰωάν. ε΄ 18). Δηλαδή οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦσαν νὰ φονεύσουν τὸν Ἰησοῦ, ὄχι μόνο γιατί κατέλυε τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου, ἀλλὰ ἀκόμη περισσότερο, γιατί ἔλεγε τὸν Θεὸ δικό Του Πατέρα, μὲ ιδιαίτερη καὶ ἀποκλειστικὴ σημασία. Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο, ἔκανε τὸν ἑαυτὸ του ἴσον μὲ τὸν Θεό. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐδῶ καταλαβαίνουν αὐτὸ ποὺ δὲν καταλαβαίνουν ἢ δὲν θέλουν νὰ καταλάβουν οἱ αἰρετικοὶ καὶ ἄθεοι. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος: *«Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐποίει ἑαυτὸν ἴσον μὲ τὸν Πατέρα, ἀλλ' ὁ Πατὴρ ἐγέννησεν αὐτὸν ἴσον»*.

Σὲ ἄλλη περίπτωση ποὺ μιλοῦσε ὁ Κύριος στοὺς Ἰουδαίους γιὰ τὸν Πατέρα Του, τοὺς εἶπε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν μεγάλη ἀλήθεια: **«Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἓν ἑσμέν»**. Ἐκεῖνοι ἐξαγριώθηκαν καὶ ἀσυγκράτητοι **«ἐβάστασαν πάλιν λίθους, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν»**. Ὁ Κύριος ἤρεμος καὶ εἰρηνικὸς τοὺς ρώτησε: **«Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ Πατρὸς μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετε με;»** Οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ ἀπάντησαν: **«Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν»** (Ἰωάν. ι΄ 30—33).

Οἱ Ἰουδαῖοι θεωροῦσαν φοβερὸ ἀμάρτημα, μεγάλη βλασφημία καὶ τὸ νὰ ἀναφέρει κανεὶς ἀσεβῶς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Πολὺ περισσότερο τὸ νὰ ὀνομάσει τὸν ἑαυτὸ του Θεό, ἴσον μὲ τὸν Πατέρα. Στὸ Λευϊτικὸ (κδ΄ 16) διέτασσε ὁ Θεός: **«Ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατούσθω· λιθοβολεῖτω αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ Ἰσραὴλ»**. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ ἔβλεπαν τὸν Ἰησοῦ ὡς ἀπλὸ ἄνθρωπο ἀπάντησαν: **«Δὲν σὲ λιθοβολοῦμε γιὰ κανένα καλὸ ἔργο ποὺ ἔκανες. Ἀλλὰ σὲ λιθοβολοῦμε γιὰ τὴ βλασφημία ποὺ ἐξεστόμισες καὶ διότι ἐσύ, ἐνῶ εἶσαι ἄνθρωπος κάνεις τὸν ἑαυτὸ σου Θεὸ καὶ λὲς ὅτι εἶσαι ἓνα μὲ τὸν Θεό»**.

Τί μᾶς λένε τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα; Καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο παρουσιάζουν τοὺς Ἰουδαίους νὰ ξεσηκώνονται ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔτοιμοι νὰ τὸν λιθοβολήσουν γιὰ τὴν ἴδια αἰτία. Δὲν ἤθελαν κατὰ κανένα τρόπο νὰ παραδεχθοῦν αὐτὸ ποὺ τοὺς εἶχε πεί ὁ Κύριος, ὅτι εἶναι ἓνα μὲ τὸν Θεό, Θεὸς ἴσος μὲ τὸν Πατέρα. Ἄν ὑποθεθεῖ ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν τοὺς εἶχε πεί κάτι τέτοιο καὶ ὅτι αὐτοὶ εἶχαν παρανοήσει τὰ λόγια του, θὰ ἔπρεπε ὁ Κύριος νὰ τοὺς δώσει ἐξηγήσεις. Νὰ τοὺς βγάλει ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ νὰ τοὺς δείξει πόσο ἄδικο εἶχαν μὲ τὸ νὰ θέλουν νὰ τὸν λιθοβολήσουν. Ὁ Κύριος ὅμως δὲν διαμαρτύρεται στοὺς Ἰουδαίους. Οὔτε διαψεύδει αὐτὸ ποὺ ἐκεῖνοι ἀντελήφθηκαν. Δὲν τοὺς λέει ὅτι παρεξήγησαν τὰ λόγια Του. Ἀλλὰ μὲ ὅλη τὴ στάση του καὶ μὲ ὅσα καὶ στὴ συνέχεια τοὺς εἶπε, τοὺς ἔδωσε νὰ καταλάβουν πὼς σωστὰ ἀντελήφθηκαν τὰ λόγια Του καὶ ὅτι εἶναι πράγματι Θεὸς ἴσος μὲ τὸν Πατέρα.

Ἀληθινὸς Θεὸς ὁ Κύριος. Τὸ ἀντελήφθηκαν καὶ μᾶς τὸ βεβαίωσαν, ἔστω καὶ ἂν οἱ ἴδιοι, οἱ θανάσιμοι ἐχθροὶ Του γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, δὲν θέλψαν νὰ τὸ παραδεχθοῦν. Τὸ διεκήρυξε ὁ ἴδιος ὁ Θεάνθρωπος. Τὸ βεβαίωσε ὁ οὐράνιος Πατέρας Του. Τὸ διαλαλεῖ ἡ θεϊκὴ διδασκαλία Του, ἡ μοναδικὴ ζωὴ Του, τὰ πρωτοφανῆ θαύματά Του, ἡ λαμπροφόρος Ἀνάστασή Του, ἡ Ἀνάληψή Του...

«Εἶπε παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ ἔρω τῇ

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Θ' ΛΟΥΚΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιβ' 16-21
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. β' 16-20

ψυχῇ μου· ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας τί νῦν ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν».

Η ΑΝΑΠΑΥΣΗ ΚΑΤΑ ΚΟΣΜΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΘΕΟΝ

«Ἀναπαύου».

Στὴν παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου περιέχεται μία προτροπὴ πρὸς τὸν ἑαυτό του: «**ψυχὴ μου ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ, κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου**». Ἡ προτροπὴ αὐτὴ ἐπαναλαμβάνεται σὲ κάθε ἐποχὴ καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς πλουσίους· ἀκόμη καὶ οἱ πτωχότεροι ἄνθρωποι ἐπιθυμοῦν τὰ ἀγαθὰ τῶν πλουσίων, θεωροῦντες ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ «ἀναπαυθοῦν» ἐσωτερικῶς.

Ὅσοι, ὅμως, περιορίζουν τὴν ἀνάπαυση καὶ ἀναψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴν ὑλικὴ του διάσταση ἐγκλωβίζον τὴν ζωὴ τους στὴν σάρκα καὶ τὴν ἐξομοιώνουν μὲ τὴν ζωὴ τῶν ζώων. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὀνόμαζαν αὐτὴν τὴν ζωὴ «βοσκομητώδη», δηλαδὴ ἀρμόζουσα στὰ βοσκήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκουν μόνον τὴν ἱκανοποίησιν τῆς γαστέρας καὶ τῶν ὑπὸ τὴν γαστέρα ὀργάνων.

Κοινὸς τόπος θεωρεῖται ὅτι ἡ εὐμάρεια καὶ ἡ κατανάλωσις ὀδηγεῖ σὲ μία ψευδαίσθησις εὐτυχίας καὶ ἐσωτερικῆς ἀναπαύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν μπορεῖ πράγματι νὰ προσφέρει αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴ ἀνάπαυση στὸν ἄνθρωπο καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἂν καὶ ἀπολαμβάνει τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ καὶ τὴν ἡδονὴν τοῦ κόσμου, ἐν τούτοις παραμένει ἀνικανοποίητος καὶ ζητεῖ ὀλοὲν καὶ περισσότερα ἀγαθὰ καὶ ἡδονές, θεωρῶντας ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν του δίψα. Κι ὅμως ἀπατάται. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸ τῶν αἰώνων δίδασκε: «**οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν**» (Α' Κορ. 8: 8). Δὲν θὰ μᾶς προσφέρει τὸ φαγητὸ τὴν πληρότητα τὴν ἐσωτερικὴν, ποὺ ἀναζητοῦμε ματαίως σὲ αὐτὸ ἢ σὲ ἄλλα ἐπίγεια καὶ πρόσκαιρα ὑλικά ἀγαθὰ. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν πλούσιον τῆς παραβολῆς· οἱ διαλογισμοὶ τοῦ κλέβουν τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην καὶ ἀνάπαυση: «**διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω**».

Ὁ μακρὰν τοῦ Θεοῦ κόσμος ἐπιθυμεῖ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τὴν ἡδονὴν τοῦ βίου θεωρῶντας ὅτι μὲ αὐτὰ θὰ γεμίσει ἡ ὑπαρξὴ του καὶ θὰ βρεῖ τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπαυση καὶ πληρότητα ζωῆς.

Ἀντιθέτως ὁ πιστὸς χριστιανὸς θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς του βρίσκεται στὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ ἐντός της. «**Ἀνήσυχη ὑπῆρχε ἡ ψυχὴ μου**» ὁμολογοῦσε ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, «**μέχρι νὰ βρεῖ Ἐσέ· να Θεέ μου**». Δὲν μπορούσε νὰ φθάσει στὴν τελεία

ἀνάπαυση, ἄνευ τοῦ Προσώπου τοῦ Κυρίου μας.

Ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου μέσα στὴν ψυχὴ μας ἐπιφέρει τὴν ἐσωτερικὴ ἀνάπαυση τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὴν ἀφαιρεῖ ἀπὸ πάνω μας τὸ βαρῦτατο φορτίο τῆς ἁμαρτίας. «**Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς**» (Ματθ. 11: 28), μᾶς ἔχει ὑποσχεθεῖ ὁ Χριστός. Ἀλλὰ ἡ παρουσία αὐτὴ προσφέρει στὸν πιστὸ καὶ μεγάλο πλοῦτο θείων δωρεῶν. Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη προτρέπεται ὁ πιστὸς νὰ δοξάζει καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸ γιὰ τὴν πλούσιον εὐλογίαν τῶν ἀγαθῶν ποὺ χορηγεῖ στοὺς ἀνθρώπους: «**εὐλόγησον τὸν ποιήσαντά σε καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ**» (Σ. Σειράχ 32: 13). Τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ μᾶς πλουτίζουν καὶ μᾶς ὀδηγοῦν στὴν «**νψάλιο μέθη**», στὴν πληρότητα, στὴν πραγματικὴ ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς μας. Πλησίον τοῦ Θεοῦ μόνον γίνεται πράξις καὶ βίωμα ἢ προτροπὴ «**ἀναπαύου**», τοῦ ἄφρονος πλουσίου τῆς παραβολῆς.

Καὶ πῶς συντελεῖται αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάπαυση τοῦ ἀνθρώπου; Ὅπως μᾶς διδάσκει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο μὲ τὴν τήρησιν τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῶν θεοειδῶν ἀρετῶν. Οἱ ἐντολές τοῦ Κυρίου μας ἐφαρμοζόμενες χορηγοῦν στὸν πιστὸ τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην, χαρὰ καὶ ἀνάπαυση. Μᾶς ὀδηγοῦν στὴν ἀπόκτησιν καὶ διατήρησιν τῶν ἀρετῶν, ποὺ μᾶς καθιστοῦν ὁμοίους μὲ τὸν Θεό. Μᾶς ἐνώνουν ἐν τέλει μαζί Του κι αὐτὸ βιώνεται ὡς περίσσεια ζωῆς, χαρὰ πεπληρωμένη, ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς.

Ἀκόμη τὸ ἄνοιγμα πρὸς τὸν πλησίον μᾶς προσφέρει τὴν ἀνάπαυση τῆς προσφορᾶς. Ἐπὶ πλέον ὁ κόπος τῆς ἀσκήσεως, τῆς ἐργασίας καὶ τῆς δημιουργίας μᾶς προσφέρει τὴν ἀνάπαυση τοῦ καθήκοντος. Μὲ ὅλα αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος ζεῖ καὶ ἀπολαμβάνει πλήρως τὰ ὅσα ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Θεὸς γιὰ αὐτοὺς ποὺ τὸν ἀγαποῦν.

Ἐνα ἐξαιρετικὸ δοκίμιο γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ Παπαδιαμάντη ἐπιγράφεται «**ἡ μεταφυσικὴ τῆς πενίας**», τῆς ἐκούσιας φτώχειας καὶ τῆς ὀλιγαρκείας, ἡ ὁποῖα ἐπιδιώκεται ἕνεκα τῶν θησαυρῶν τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀπολαμβάνει ὁ πιστὸς χριστιανός. Γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς του ὄχι στὰ δῶρα, ἀλλὰ στὸν Δωρητὴ τῶν δώρων, στὸν χορηγὸ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀναπαύσεως τοῦ ἀνθρώπου.

«Ἐπρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω· Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν;

οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. Ὁ δὲ

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
ΙΓ' ΛΟΥΚΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιη' 18-27
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18

ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἴδων δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γερόμενον εἶπε· πῶς δυσκόλως

οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ! Εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρά ἀνθρώποις δυνατὰ παρά τῷ Θεῷ ἐστίν».

Ἡ ΛΥΠΗ ὡς ΑΣΤΟΧΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

«Περίλυπος ἐγένετο».

Ἐνα ἐρώτημα ἀπευθύνει ὁ νέος τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, τὸ ἐρώτημα γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς: «**τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω**»; Πῶς μπορῶ νὰ ἀξιοποιήσω αὐτὴν τὴν ἐπίγεια ζωὴ γιὰ τὴν μέλλουσα καὶ αἰώνια; Ὁρθὸ ἐρώτημα, σωστός προβληματισμός, ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις ποὺ ἔλαβε ἀπὸ τὸν Χριστὸ τὸν κατέστησε **«περίλυπο»**. Ἐφυγε λυπημένος, γιατί κάτι ἄλλο περίμενε νὰ ἀκούσει.

Ἐὰν θελήσουμε νὰ διερευνήσουμε τοὺς λόγους ποὺ μᾶς ὀδηγοῦν ἐμᾶς στὴν λύπη θὰ διαπιστώσουμε ὅτι πολλὰ αἷτια, κυρίως ἐξωτερικὰ τῆς ζωῆς μας, μᾶς κάνουν περίλυπους. Αποτυχίες στὰ σχέδιά μας, ἀντιξοότητες, ἀπώλειες πολυτίμων γιὰ ἐμᾶς πραγμάτων καὶ προσώπων, ἄγχη καὶ μέριμνες τῆς καθημερινότητος, ἀσθένειες καὶ ἄλλα ἀπροσδόκητα στὴν ζωὴ μας.

Γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ὅμως, οὐδὲν λύπης ἀξιοπαρὰ μόνον ἡ ἁμαρτία. Δὲν ὑπάρχουν λυπηρὰ γεγονότα στὴν ζωὴ μας, καὶ αὐτὰ ποὺ ἐμφανίζονται ὡς λυπηρὰ, ἐὰν τὰ ἀντιμετωπίσουμε μὲ πνευματικὸ - χριστιανικὸ τρόπο γίνονται ἐργαλεῖα γιὰ τὴν ἠθικὴ μας τελείωσις. Τὸ μόνον γεγονὸς ἀξιο λύπης εἶναι ἡ ἁμαρτία, ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας αὐτῆς χάνουμε τὸν στόχο τῆς ζωῆς μας, χάνουμε τὴν ἴδια τὴν ζωὴ μας, ἀφοῦ ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς μας, δηλαδὴ τὸν Τριαδικὸ Θεό.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν στιγμὴ τῆς δημιουργίας του ἀπὸ τὸν Θεὸ ἔλαβε μέσα του ἕνα ζευγὸς αἰσθημάτων τὴν ἡδονὴ καὶ τὴν ὀδύνη, τὴν χαρὰ καὶ τὴν λύπη. Καὶ πρὶν τὴν πτώσι τῶν πρωτοπλάστων θεωροῦσε ἡδονή, χαρὰ, τὴν συνύπαρξιν μὲ τὸν Θεὸ καὶ ὀδύνη, λύπη, τὴν ἀπομάκρυνσι ἀπὸ Αὐτόν. Αὐτὸ διεστράφη μὲ τὴν πτώσι καὶ ὁ ἄνθρωπος φαντάζεται πλέον ἡδονὴ τὴν ἀπομάκρυνσι ἀπὸ τὸν Θεό, δηλ. τὴν ἁμαρτία, καὶ ὀδύνη, λύπη, τὴν ἐπιστροφὴ καὶ τὴν ὑπακοὴ στὸν Θεό. Ἀλλὰ ἡ ἀνατροπὴ αὐτὴ δὲν ἄλλαξε τὴν φύσιν καὶ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἐπιδιώκει τὴν ἡδονὴ τῶν αἰσθήσεων γεύεται κατόπιν τὴν ὀδύνη, τὴν λύπη, ὡς μία φυσικὴ κατάσταση τῆς πληγωμένης ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχῆς του. **«Ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκρύει**

θάνατον» (Γαλ. 1: 15), δηλαδὴ θλίψιν καὶ λύπην.

Ἡ ἄνευ νοήματος ζωὴ (ἡ «γυμνὴ» ζωὴ) προξενεῖ θλίψιν καὶ λύπην στὸν ἄνθρωπο. Ἐπαναστατεῖ ἡ ψυχὴ μας ὅταν ἐξοβελίζουμε τὸν Θεὸ ἀπὸ τὴν ζωὴ μας. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀντέξει ἡ ὑπαρξὴ μας μιὰ ζωὴ χωρὶς τὸν Θεό, ἀφοῦ ἐκ κατασκευῆς εἶναι δημιουργημένη νὰ συσχετίζεται ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐλευθερίᾳ μαζί Του. Καὶ ὅταν δὲν ὑφίσταται αὐτὴ ἡ σχέσις ἀγάπης κατακλύζεται ἡ ψυχὴ μας ἀπὸ θλίψιν, λύπην καὶ ἀθυμία. Καὶ παρ' ὅλο ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχουμε ὅλα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ καὶ νὰ γευόμαστε ὅλες τὶς ἡδονὰς τοῦ κόσμου, βρισκόμαστε μέσα στὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀθυμία.

Ἀλλὰ καὶ ἡ δέσμευσις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἢ μὲ τὰ πρόσωπα μᾶς προξενεῖ λύπην, ἔνεκα τῆς προσκολλήσεως (τῆς «προσπαθείας» ὅπως τὴν ὀνομάζουν οἱ ἅγιοι Πατέρες· πάθος πρὸς κάτι ἢ κάποιον). Αὐτὸ βλέπουμε νὰ ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν νέο τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου: **«περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα»**. Ἡ δέσμευσις του μὲ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ τὸν καθιστᾶ περίλυπο, γιατί ἀφ' ἑνὸς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἀπαρνηθεῖ, καὶ ἀφ' ἑτέρου αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ γεμίσουν τὴν ὑπαρξὴ του καὶ ἐν τέλει γίνονται ἐμπόδιο γιὰ τὴν συσχέτισί του μὲ τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ πολλὰ φορὰς, ὅταν βλέπει ὁ Θεὸς τὴν καλὴν μᾶς προαίρεσι, μᾶς διευκολύνει στὴν ἀποδέσμευσι αὐτῆ, μὲ τὴν ἀφαίρεσι - ἀπώλεια ἀγαθῶν καὶ προσώπων, γιὰ νὰ μποροῦμε ἀπερίσπαστοι νὰ συσχετισθοῦμε μαζί Του. Καὶ ἐμεῖς λυπούμεθα ἀνοήτως, ἐπειδὴ δὲν κατανοοῦμε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀπώλεια γίνεται γιὰ τὸ καλὸ τῆς ψυχῆς μας, γιὰ τὸ αἰώνιο συμφέρον μας.

Ἐχεις λύπην; Ὁ Θεὸς σοῦ λείπει», ἔλεγε καριτολογώντας ὁ ἅγιος Παῖσιος. Ἡ λύπη εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἀπουσίας ἢ ἀκόμην χειρότερα τῆς ἐξορίας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ζωὴ μας. Ἡ λύσις γιὰ νὰ ἐκδιώξουμε τὴν λύπην ἀπὸ τὴν ζωὴ μας εἰπώθηκε σήμερα ἀπὸ τὸν Κύριό μας: **«τὰς ἐντολὰς οἶδας»!** Μὲ τὴν τήρησι τῶν θείων ἐντολῶν καὶ μὲ τὴν συσχέτισιν μὲ ἀγάπην καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ μὲ τὸ Πρόσωπο τοῦ Κυρίου μας ἐκδιώκεται ἡ λύπη καὶ βιώνουμε τὴν χαρὰ τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τῶν ψυχῶν μας.

Συμπληρώνονται φέτος 15 χρόνια από την όσιακή κοίμηση του π. Ευσέβιου Βίττη. Ο εκλιπών υπήρξε (για κάποιο διάστημα) μέλος και της Αδελφότητάς μας. Αναδημοσιεύουμε κατωτέρω ένα σύντομο άρθρο προς τιμήν της μνήμης του, περικεκομμένο για λόγους χώρου. Περισσότερες πληροφορίες μπορεί να βρει ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης στην ιστοσελίδα: <https://eusebiosvittis.gr/index.php>

‘Ο γέροντας Ευσέβιος Βίττης, ό κεχριαίος μοναχός, του Άρχιμ. (νύν Μητροπολίτη Μάνης) Χρυσοστόμου Κ. Παπαθανασίου, ιεροκήρυκος Καθεδρικού Ναού Άθηνών

Την Πέμπτη 5 Νοεμβρίου του σωτηρίου έτους 2009 έφυγε για τόν ουρανό ένας σπάνιος άνθρωπος, ένας «ιερωμένος όλος Θεώ», ένας ιερομόναχος που είχε ανέβει πολύ ύψηλα πνευματικά, καρδιακά στο Σινά και στο Ύπερών, στο Θαβώρ και στον «τρίτο ουρανό» κατά Παύλο. Τό όνομά του κατά κόσμον Στέργιος Βίττης και τό μοναχικό του «ιερομ. Ευσέβιος, α., κεχριαίος μοναχός». Έτσι ήταν ή υπογραφή του. (Κεχριαίος σημαίνει αυτός που έχει μέγεθος ή σχήμα κέχρου δηλαδή μικρού σπόρου, με κεχρή).

Πραγματικά, ό άείμνηστος π. Ευσέβιος Βίττης είχε δώσει την καρδιά του να γίνει κατοικητήριο του Θεού και είχε προχωρήσει σε θεογνωσία στο δυσπρόσιτο όρος τής θεολογίας. Ταπεινός, έργατικός, δίκαιος, εύλαβής, πιστός, έναρετος, «καλόγερος», αυστηρός και μειλίχιος, ύπομονετικός και γενναίος, φιλεύσπλαχνος και ελεήμων, φιλόσοφος νοϋς, θεολόγος θεωρίας και πράξεως, πυρωμένη καρδιά από τό Πανάγιον Πνεύμα.

‘Ο άοίδιμος δέν ήταν από τούς συνήθεις κληρικούς. Ήταν μία ξεχωριστή, άγιασμένη προσωπικότητα τών νεωτέρων χρόνων τής ιστορίας τής Έκκλησίας μας.

Γεννήθηκε στο χωριό Βλάστη τής Πτολεμαΐδος του Νομού Κοζάνης την 1η Απριλίου του έτους 1927. Απεφοίτησε από τό Γυμνάσιο Πτολεμαΐδος με βαθμό 20 άριστα. Είχε καθηγητή τόν άρχιμανδρίτη π. Άλέξανδρο Γκανιάτσο, ό όποιος ήταν τόσο στο σχολείο όσο και στο φιλανθρωπικό και ιεραποστολικό σωματείο «Ο καλός Σαμαρείτης» και επέδρασε ευεργετικά και διδακτικά στη ζωή του και μάλιστα την νεανική. Μετά την άποφοίτησή του έδωσε εισαγωγικές εξετάσεις στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης όπου εισήχθη πρώτος και συνέχισε τις σπουδές του στη Θεολογική Σχολή Άθηνών, όπου και άρίστευσε. Έμεινε στο Φοιτητικό Οικοτροφείο «Άπόστολος Παύλος» και έζησε και για ένα χρονικό διάστημα και στην Άδελφότητα Θεολόγων «ή Ζωή». Μετά τό 1960 άνεχώρησε για τη Γαλλία για σπουδές και στο Παρίσι έργάστηκε συγχρόνως στην κοινότητα «Εμμαούς» του γνωστού άββα Pierre με πνεύμα πολλής ταπεινοφροσύνης και αυτοθυσίας. Στη συνέχεια μετέβη στη Σουηδία και έμενε σ’ ένα άπλό κελί τό όποιο ήταν και έργαστήριο ξυλουργικής. Έκει μελετούσε, προσευχόταν, ζούσε πολύ ταπεινά, άσκητικά, και με την τέχνη του ξυλουργού κέρδιζε τόν έπιούσιο. Τά χρόνια εκείνα τόν άνεκάλυψε σε έπίσκεψή του ό άείμνηστος Άρχιεπίσκοπος Θυατείρων Άθιναγόρας (ό Κοκκινάκης) και τόν χειροτόνησε κληρικό. Στη Σουηδία παρέμεινε μέχρι τό 1980 και μετέπειτα επέστρεψε στην Ελλάδα. Στη Σουηδία ίδρυσε τό ιερό ήσυχαστήριο του άγίου Νικολάου στο Rattvik, βόρεια τής Στοκχόλ-

μης κοντά σ’ ένα δάσος όπου εκεί και άσκήτευσε και κυριολεκτικά είχε άφιερωθεί στην άδιάλειπτη προσευχή, την κατά Θεόν περισυλλογή, στη μελέτη και τη συγγραφή. “Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα, για ένα μικρό χρονικό διάστημα έγκαταστάθηκε στο Άγιον Όρος, αλλά στη συνέχεια άπεσύρθη στο ήσυχαστήριο που ίδρυσε του όσιου Σάββα του Ήγιασμένου, Ματρώνης τής έν Κωνσταντινουπόλει και Ιεροϋ Χρυσοστόμου σε τοποθεσία στο βουνό πάνω από τό χωριό Φαιά Πέτρα του Σιδηροκάστρου. Συχνά κατέβαινε στο Σιδηροκάστρο και στη Φαιά Πέτρα για όμιλίες και έξομολόγηση ...

Κοιμήθηκε σε ήλικία 82 έτών και ή έξόδιος άκολουθία έγινε την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου στον Ί. Ναό τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Σταυρουπόλεως Θεσσαλονίκης με τη συμμετοχή ... πλήθους κόσμου παρ’ ότι δέν έγινε καμμία γνωστοποίηση. Ή ταφή του έγινε στη Φαιά Πέτρα δίπλα στο κελί του, όπου για πρώτη φορά έπετράπη ή παρουσία γυναικών, γιατί ό γέροντας τό ήσυχαστήριο του τό είχε άβατον. Μία πορεία πιστών χριστιανών έπί μία ώρα ανέβαινε τό βουνό για να τιμήσει και να προσκυνήσει τό λείψανο του άοιδίμου γέροντος Ευσέβιου.

Ή συγγραφική του παραγωγή υπήρξε σημαντική ... Έκείνο όμως που έντυπωσιάζει έξ έπόψεως συγγραφικής και συνάμα ποιμαντικής είναι ή πληθώρα τών έπιστολών του. Άς έχουμε την ευχή του. Αιώνια του ή μνήμη.

Περιοδικό Άνάπλασις, άρ. τεύχους 444, Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2009.

‘Ορθόδοξον Χριστιανικόν Περιοδικόν.

‘Οργανον Άδελφότητος Θεολόγων ή «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεί κάθε μήνα.

Έκδοτής: Άδελφότης Θεολόγων ή «ΖΩΗ» Σ.Α., Καρύτση 14, (4ος όροφος) 105 61 Άθήναι.

Τηλ.: 210 64 28 331 (Καθημερινές 8:00 - 14:00), FAX: 210 64 63 606.

e-mail: athenszoh@gmail.com

Διευθυντής Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Καρύτση 14, 105 61 Άθήναι.

Έκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ανδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Άχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

‘Η άνανέωση τής έτήσιας συνδρομής έσωτερικού (10 €)

μπορεί να γίνει με τούς έξής τρόπους:

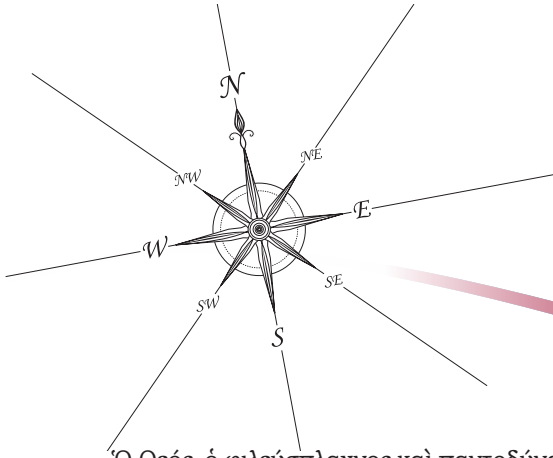
- α) Με κατάθεση στην Έθνική Τράπεζα τής Ελλάδος, στον λογαριασμό που διατηρεί ή Άδελφότητα υπ’ αριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Άδελφότης Θεολόγων ή «ΖΩΗ». Στην αίτιολογία να ζητáτε να σημειώνεται ρητώς τό όνοματεπώνυμο του συνδρομητή και τό όνομα του περιοδικού (ΖΩΗ)
- β) Στά βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ» (Καρύτση 14, Άθήνα και Αγ. Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) και συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία
- γ) Στά ΕΛΤΑ με έντυπο ταχυπληρωμής που συναποστέλλεται άνά τακτά χρονικά διαστήματα για όσους έχουν όφειλή
- δ) Στά ΕΛΤΑ με ταχυδρομική έπιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14, 105 61 Άθήνα). Προβλέπεται έπιβάρυνση με ταχυδρομικά τέλη
- ε) Σε κατά τόπους συνεργάτες και άντιπροσώπους, οί όποιοι θα κόβουν σχετικές άποδείξεις.

‘Η άνανέωση τής έτήσιας συνδρομής έξωτερικού (25 €) / Κύπρου (15 €)

μπορεί να γίνει μόνο με κατάθεση στην τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΓ.ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

(827 - 869, 815 - 885)

10

«Ο Θεός, ο φιλεύσπλαχνος και παντοδύναμος, είναι ό εκ του μη όντος δημιουργήσας τὰ πάντα, όρατά τε και άόρατα, ό ποιήσας αυτά τόσον ώραϊα, ώστε θεωρών τις ταύτα να αναγνωρίζη μερικώς και να άνευρίσκη τόν ποιητήν τών τοσοούτων θαυμαστών και πολλών έργων· διότι ή μεγαλοπρέπεια και τό κάλλος τών δημιουργημάτων όδηγεϊ εις τήν δι' αυτάων γνώσιν του Δημιουργού, του ύμνουμένου υπό τών άγγέλων, τών άδόντων τόν τρισάγιον ύμνον και λατρευομένου υπό όλων τών Όρθοδόξων εν τή Αγίγ Τριάδι, Πατρί, Υίω και Αγίγ Πνεύματι, ήτοι εν τρισίν ύποστάσεσι, δυναμέναις να όνομασθώσι και τρία πρόσωπα, άλλ' εν μιγ και μόνη θεότητι. Διότι προ παντός χρόνου, προ πάσης ώρας και προ παντός ενιαυτου ύπερ πάντα νουν και ύπερ πāσαν άύλον έννοιαν ό ίδιος ό Πατήρ έγέννησε τόν Υίόν, ως έλέχθη και τή Σοφία "προ του όρη γεννηθίναί έγέννησά σε". Και εν τώ Ευαγγελίω ό αυτός θεϊος Λόγος είπε δια του καθαρωτάτου στόματός του μετά τό σαρκωθίναί δια τήν ήμών σωτηρίαν έπ' έσχάτων τών ήμερών: **"Εγώ εν τώ Πατρί και ό Πατήρ εν έμοί έστι"**. Έκ του αυτού Πατρός εκπορεύεται αυθις και τό Άγιον Πνεύμα, ως ό ίδιος ό Υιός είπε τή θεία αυτού φωνή: **"Τό Πνεύμα τής Αληθείας, ό παρά του Πατρός εκπορεύεται"**. Ο αυτός Θεός έποίησεν όλόκληρον τήν δημιουργίαν, και τέλος τόν άνθρωπον εκ του κοδς τής γης, έμφυσήσας εις αυτόν εξ αυτού τήν ψυχήν δια ζωοποιου πνοής και δοϋς νουν λογικόν και έλευθέραν βούλησιν, ίνα εισέλθη εν τώ παραδείσω. Προς δοκιμασίαν έδωκεν εις αυτόν μίαν έντολήν, ίνα καταστή άθάνατος, εν έτήρει ταύτην, αλλά και να άποθάνη εξ ίδιας βουλήσεως και ουχι κατ' έντολήν του Θεου, εν παρεβαινε ταύτην. Ο διάβολος, ιδών τόν άνθρωπον τοσοούτον τιμηθέντα και άνυψωθέντα εις τήν θέσιν, εξ ής ό ίδιος, ένεκα τής αλαζονείας του εξέπεσεν, ενήργησεν ώστε ό άνθρωπος να παραβή τήν έντολήν, να εκδιωχθί εκ του παραδείσου και να καταδικασθί εις τόν θάνατον. Έκτοτε δε ό διάβολος ήρξατο όλών και πειράζων τό ανθρώπινον γένος δια παντός είδους παγίδων. Αλλ' ό Θεός εν τή μεγάλη αυτου ευπλαγχνία και άγάπη δεν έγκατέλιπε τόν άνθρωπον μέχρι τέλους. Πάντοτε, καθ' έκάστην έποχήν εξέλεξετο άνδρας, τών όποιών τα έργα και τούς άγώνας απεκάλυψεν εις τούς ανθρώπους, ίνα πάντες στραφοϋν προς τό καλόν, συμμορφούμενοι προς αυτούς... Ο Νώε, ό Αβραάμ, ό Ισαάκ, ό Ιώβ, ό Μωϋσής, ό Ααρών, ό Ίησοϋς του Ναυή, ό Σαμουήλ, ό Σολομών, ό Ηλίας, ό Ελισσαίος, οι λοιποι δίκαιοι και προφήται, έδίδαξαν και προεφήτευσαν θαυμαστά γεγονότα, τα όποια έπρόκειτο να συμβοϋν.

«Ο Ιωάννης ό Πρόδρομος, όστις υπήρξεν ό μέγας μεσάζων μεταξύ Παλαιας και Καινης Διαθήκης, ό βαπτίσας τόν Χριστόν, ένένητο μάρτυς και κήρυξ δια τούς έπιζώντας και τούς τεθνεώτας. Ο Πέτρος και ό Παϋλος, ως και οι λοιποι Αποστολοι του Χριστου, αφού διέβησαν όλόκληρον τόν κόσμον ως άστραπής, έφώτισαν όλόκληρον τήν γην. Μετ' αυτούς οι μάρτυρες απεκάθαρυν δια του αίματός των τόν ρύπον και οι διάδοχοι τών άγιών Απο-

στόλων δια του βαπτίσματος τών βασιλέων, έξηφάνισαν μετά πολλούς άγώνας τήν ειδωλολατρίαν».

Δεν έμεναν όμως ως έδω οι θερμοι κήρυκες του θείου Λόγου. Παρουσίαζαν στο λαο και τη συνέχεια της πορείας του χριστιανικού κηρύγματος. Μία πορεία γεμάτη άγώνα, θυσίες, αλλά και θριάμβους. Η πίστη πολεμείται, αλλά νικάει. Οι αίρέσεις υποχωροϋν εμπρος στο άνεσπερο Φως και τη μόνη Αλήθεια, που κήρυξε τό αλάνθαστο στόμα της Αλήθειας. Και οι Πατέρες τών Οικουμενικών Συνόδων διατυπώνουν τό «Σύμβολον της Πίστεως».

Τό κήρυγμα όμως επεκτεινόταν και σε θέματα καθημερινής ζωής. Προσπαθοϋσαν να τούς δώσουν να καταλάβουν τί σημαίνει οικογένεια με άγάπη, με στοργή και ενδιαφέρον για τήν ανατροφή τών παιδιών, σε ανθρώπους που ή οικογένεια ήταν σχεδόν άνύπαρκτη. Προσπαθοϋσαν με κάθε τρόπο να τούς δώσουν να έννοήσουν τί σημαίνει δικαιοσύνη, τιμιότητα, ειλικρίνεια, ήθικη άγνότητα, σε λαους που ως τότε οι έννοιες αυτές ήταν άγνωστες. Ζητοϋσαν να τούς απαλλάξουν από τις δεισιδαιμονίες, τις προλήψεις, όπου ήταν δοϋλοι.

Τί διαφώτιση, τί όμιλίες, τί συζητήσεις χρειάσθηκαν για να κατανοήσουν οι Σλάβοι τί σημαίνει **«έν Χριστώ Ζωή»!** Και κάτω από τί συνθήκες! Πόσο είναι δύσκολο έμεις οι άνθρωποι του 21ου αιώνα, ν' αναπλάσουμε τις συνθήκες της Ίεραποστολής ανάμεσα στους Σλάβους! Φτώχεια και άθλιότητα. Αχυρένιες καλύβες και πλίθινα σπίτια. Άνύπαρκτοι οι δρόμοι, όπως και κάθε έννοια υγιεινής ζωής.

Αλλά και κάτω από τέτοιες συνθήκες ό Μεθόδιος και ό Κύριλλος δούλευαν με ένθουσιασμό για τόν Ευαγγελισμό του λαου. Κατηχοϋσαν όσους μετά τό κήρυγμα ήθελαν να γνωρίσουν περισσότερα για τήν χριστιανική πίστη. Βάπτιζαν τούς Σλάβους στο **«όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος»**. Τί υπέροχες σκηνές διαδραματιζονταν συχνά στις πόλεις και στα χωριά της Μεγάλης Μοραβίας! Παιδιά και ήλικιωμένοι, άνδρες και γυναίκες δέχονταν τήν χάρη του Θεου στα άγιασμένα νερά λιμνών και ποταμών! Και τί θεία άγαλλίαση ένιωθαν, όταν ντυμένοι στους λευκοϋς χιτώνες γύριζαν στα φτωχά τους καλύβια! Και πόση θεία χαρά θα δοκίμαζαν και οι κατάκοποι Ίεραπόστολοι στη δύση κάθε τέτοιας ήμέρας! Ένα θερμό ευχαριστώ στον Κύριο του Ουρανού θα έψαλλαν, που τούς αξίωνε πλήθη λαου να εισάγουν στην Έκκλησία Του...

Αλλά και αυτοι που γίνονταν Χριστιανοι ήθελαν ιδιαίτερη τόνωση. Ζώντας σ' ένα περιβάλλον αντίθετο, έπρεπε να μένουν γερά στερεωμένοι στην πίστη και να προσπαθοϋν να μην επηρεάζονται από τα παλαιά ήθη και έθιμα.

Σ' αυτούς τό μήνυμα τών δυο Ίεραποστόλων ήταν **«στήκετε εν τή πίστει, άνδρίζεσθε, κραταιοϋσθε»**. Η άποστολή σας, έλεγαν συχνά στους νεοφωτίστους, είναι να γίνετε Φως του Κόσμου, άλατι που θα τονώσει και θα ένισχύσει τήν κοινωνία.

(Συνεχίζεται)

Η ΡΙΖΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

8.978 συλλήψεις ανηλίκων από την Έλληνική Αστυνομία, μόνο το πρώτο 8μηνο του τρέχοντος έτους. Με άλλα λόγια, 37 μαθητές συλλαμβάνονται κατά μέσο όρο κάθε μέρα για παιδική εγκληματικότητα. Κανείς δεν μπορεί να κάνει ότι δεν βλέπει το πρόβλημα. Και όχι, δεν φταίνε ούτε η χαλαρότητα των ποινών ούτε οι νέες τεχνολογίες, όπως ακούμε να λέγεται κατά κόρον. Η ρίζα του κακού πρέπει να αναζητηθεί στην κρίση των αξιών. Κάποτε, που τα παιδιά μάθαιναν για αξίες και ιδανικά, που άκουγαν λόγο Χριστού στα σχολεία και τα κατηχητικά, που άνθουσε το νεοελληνικό χριστιανικό κίνημα, τα πράγματα μπορούσαν να είναι διαφορετικά. Και σήμερα; Διαβάζουμε στο βιβλίο του Νικολάου Γαλέτα, *Το συναξάρι του μεγάλου λιμανιού*, που κυκλοφόρησε προδλίγων μηνών: «*Σήμερα, που για λόγους παγκόσμιας κρίσης αξιών και για άλλους συγκεκριμένους που θ' άξιζε εν πάση περιπτώσει να μελετηθούν, ή επίδραση αυτής της προσπάθειας στις νέες γενιές δεν είναι κυρίαρχη, αλλά υποτονική, και τα κατηχητικά λειδορούνται προκαλώντας θυμηδία και ιλαρότητα, χαρακτηριζόμενα ως γραφικότητα, ή ελληνική κοινωνία θερίζει τις θύελλες των ανέμων που έσπειρε και τους καρπούς αυτής της έλλειψης: τη βία, την εγκληματικότητα, την έλλειψη σεβασμού σε κάθε αξία της ζωής, το χάος. Και ή ελληνική νεολαία ζει μέσα στη θολούρα, την απελπισία, την ανασφάλεια, το ψυχικό κενό, κωρος υπέροχος για να χορεύει ο διάβολος. Κι αν οι πολέμοι αυτής της προσπάθειας χαιρόνται και είρωνεύονται για τη σημερινή αδυναμία της, αυτοί που δεν χαιρόνται καθόλου είναι οι γονείς και τα παιδιά».*

«ΕΝ Ω ΜΕΤΡΩ ΜΕΤΡΕΙΤΕ»

Σε μια άπροσδόκητη κλιμάκωση επιθετικής ρητορικής, ο πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Έρντογάν αξίωσε, σε περίπτωση που το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ δεν μπορέσει να επιβάλει την αναστολή της στρατιωτικής δράσης του Ισραήλ στη Γάζα και στον Λίβανο και την απόκατάσταση της διεθνούς νομιμότητας, να παρέμβει ή Γενική Συνέλευση του Όργανισμού και να προτείνει ένοπλη διεθνή επέμβαση! Η αξίωση του Τούρκου προέδρου στηρίζεται στο ψήφισμα 377 Α(Υ) «Ενωμένοι για την Ειρήνη» της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ το 1950, το οποίο προέβλεπε ότι, αν το Συμβούλιο Ασφαλείας αποτύχει στη διαφύλαξη της διεθνούς ειρήνης λόγω διαφωνίας των μελών του, μπορεί να κληθεί εκτάκτως ή Γενική Συνέλευση όλων των μελών να εισηγηθεί «*συλλογικά μέτρα ασφαλείας... που μπορεί να συμπεριλαμβάνουν και χρήση ενόπλων δυνάμεων*». Και όμως, μπαίνει κανείς στον πειρασμό να σκεφθεί ότι, επίτελους, υπάρχει και μια άλλη γωνιά της γης, όπου κάθε έννοια διεθνούς νομιμότητας παραβιάζεται ασύστολα, και ξένες στρατιωτικές δυνάμεις παραμένουν ως στρατός κατοχής, πενήντα ολόκληρα χρόνια από μια άνιερπη στρατιωτική εισβολή, που επανειλημμένα ψηφίσματα του ΟΗΕ έχουν καταδικάσει με τον πιο άπεριφραστο τρόπο. Τί ώραία που θα ήταν, αν μπορούσε να εφαρμοσθεί εδώ το «*έν ω γάρ κρίματι κρίντε κριθέσθε, και έν ω μέτρω μετρείτε μετρήσθε ύμν*»!

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

Σάλο προκάλεσε στην Έλβετία ή ένέργεια δημοτικής συμβούλου και εξέχοντος μέλους του κόμματος των Πρασίνων-Φιλελευθέρων, ή όποια δημοσίευσε φωτογραφίες από τη στιγμή που στοχεύει και πυροβολεί με άθλητικό πιστόλι άφίσσα παλιάς μεσαιωνικής εικόνας του 14^{ου} αιώνα που εικονίζει την Παναγία και τον Χριστό υπό το βλέμμα του Άρχαγγέλου Μιχαήλ. Και όχι μόνο αυτό, αλλά δημοσίευσε και φωτογραφία με τις τρύπες από τις σφαίρες πάνω στο πρόσωπο της Παναγίας και του Χριστού. Η πρωταγωνίστρια αυτού του άπίστευτου περιστατικού, ή 32χρονη Σανίγια Άμέτι, γεννήθηκε σε μουσουλμανική οικογένεια και κατέφυγε στην Έλβετία το 1995 ως πρόσφυγας. Έκ των ύστερων προσπάθησε να δικαιολογηθεί, λέγοντας ότι... δεν είχε συνειδητοποιήσει τη θρησκευτική σημασία της εικόνας, και άπλως έκρινε ότι αυτή είχε τό... κατάλληλο μέγεθος, για να χρησιμεύσει ως στόχος... Όπως ήταν αναμενόμενο, το γεγονός προκάλεσε κατακραυγή, αλλά και την αντίδραση της Καθολικής Έκκλησίας της Έλβετίας. Προφανώς και πρόκειται για εύθετα θρησκευτική προσβολή. Άλλα ή πραγματική άπειλή είναι άλλου. Σε όλους μας έχει τύχει να βρεθούμε σε κάποιο παλιό εκκλησάκι και να δούμε στους τοίχους του τα πρόσωπα των Άγιων κατατρυπημένα από σφαίρες Τούρκων, από τα ζοφερά χρόνια της τουρκικής σκλαβιάς. Οί σφαίρες όμως αυτές δεν μπόρεσαν να άγγιξουν την πίστη, γιατί αυτή ήταν βαθιά ριζωμένη στις καρδιές των Έλλήνων. Όταν όμως έμεις οι ίδιοι ξεριζώσουμε την πίστη από τις καρδιές μας, τότε είναι που το μέλλον προδιαγράφεται άληθινα ζοφερό. Αυτή είναι ή πραγματική άπειλή.

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΛΟΥΒΡΟΥ

Πόσο θλιβερό, άλήθεια, να άγνοούμε και να περιφρονούμε έμεις αυτό που θα άρμοζε να είναι καύχημα όλης της άνθρωπότητας! Σε πρόσφατη επίσκεψή της στην Άθήνα, ή Λοράνς ντε Κάρ, διευθύντρια του Μουσείου του Λούβρου, άνακοίνωσε επίσημα τη λειτουργία σε τρία χρόνια από σήμερα Τμήματος Βυζαντινών Τεχνών και Άνατολικού Χριστιανισμού στο μεγάλο αυτό παγκόσμιο μουσείο. Το νέο τμήμα δεν θα έστιάζει μόνο σε αυτό που συνήθως άντιλαμβανόμαστε ως Βυζάντιο, άφου θα περιλαμβάνει εκθέματα από τον τρίτο αιώνα έως το 1923, χρονολογία ύπογραφής της Συνθήκης της Λωζάνης. Θα έκτείνεται σε ένα χώρο 2000 τ.μ., με 1000 εκθέματα, από τα συνολικά περίπου 20000 άντικείμενα στις συλλογές του. Και μάλιστα, το νέο τμήμα θα βρίσκεται στο πιο κεντρικό σημείο, στην «καρδιά» του Λούβρου, σε άπευθείας έπαφή με τις πτέρυγες της άρχαίας Έλλάδας, της ρωμαϊκής τέχνης, του Ίσλαμ και της Άναγέννησης, ώστε να «*δημιουργεί τις συνθήκες για ένα διάλογο για τις διαδοχικές έπιρροές, για το συνδυασμό Άνατολής και Δύσης, που το Βυζάντιο άφηγείται καλύτερα από όποιαδήποτε άλλη ιστορική περίοδο*». Σημειωτέον ότι το Μουσείο του Λούβρου είναι το πρώτο σε έπισκεψιμότητα μουσείο παγκοσμίως, με περίπου έννενα έκατομμύρια έπισκέπτες κατ' έτος. Που θα πάει, ίσως κάποια στιγμή άρχίσουμε να τιμάμε κι έμεις αυτά που θα 'πρεπε να είναι το καύχημά μας, αλλά έμεις περιφρονούμε και άπαξιώνουμε, σαν να ήταν ή ντροπή μας...

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»

Καρύστη 14
105 61 ΑΘΗΝΑ